

Betreft	Verslag overleg Visserij Innovatieplatform (VIP) en Klankbordgroep (KBG)
Datum	17 april 2010, ochtendbijeenkomst
Locatie	Hoofddorp, Schiphol A4 Van der Valk Hotel
Aanwezig	KBG: Jaap Albregtse, Bram Tanis, Roos van Duijn, Gert-Jan Kooij, Koos de Visser, Klaas-Jelle Koffeman, Jan Tanis, Hendrik Kramer, Cees van de Berg en Hein Nentjes VIP: Bram Bierens, Ger Vos, Addy Risseeuw, Frans Vroegop, Joop Ehrhardt en Sylvie Putker (verslag) Kenniskringen: H. de Vries, A. Romkes, H. Romkes, H. Tanis, A. Tanis, C. Brinkman, T. Baay, P. Maaskant en K. van Dam Overig/Extern: Auke Hoefnagel (GIBO Groep), Jaap Luchies (MKB Adviseurs), Richard Martens (Rabobank), Jan Kusters (Deutsche Bank), Wim Zaalmink (LEI), Kees Taal (LEI), Bert de Vries (Scheepsbouw Nederland), Frans Veenstra (IMARES) en Inger Wilms (Productschap Vis)

Verslag

1) Doel van de bijeenkomst

Anders dan bij andere bijeenkomsten van het VIP en de KBG, betrof het dit keer een gezamenlijke bijeenkomst met twee Kenniskringen, te weten de Kenniskringen Slim Ondernemen en Transitie Zuid. Het doel van de bijeenkomst was een nadere kennismaking tussen deze twee Kenniskringen enerzijds en het VIP en de klankbordgroep anderzijds. Tevens werd er gekeken naar nieuwe vormen van samenwerking tussen de verschillende partijen. Allereerst presenteerden het VIP en de Kenniskringen zichzelf, waarna Klaas-Jelle Koffeman en Auke Hoefnagel het Masterplan transitie visserijvloot presenteerden. De bijeenkomst eindigde met een discussie over het Masterplan.

2) Presentatie VIP door Bram Bierens (voorzitter VIP)

Tijdens zijn introductie benadrukte Bram Bierens dat het VIP zich niet primair bezighoudt met investeringen, maar vooral met innovatie. Bij het streven naar een duurzame en rendabele visserijsector, gebruikt het VIP de klankbordgroep graag als sparringpartner. Inmiddels is het VIP 3 jaar bezig. In die tijd zijn er veel unieke bijeenkomsten geweest. Deze bijeenkomst is hier ook weer een voorbeeld van. Uniek, omdat de VIP-klankbordgroep en 2 Kenniskringen bij elkaar komen. Groepen die enkele jaren geleden nog niet bestonden. Het VIP, de klankbordgroep en de kenniskringen zijn samen onderdeel van de speciale aanpak waarmee we ons als Nederland echt onderscheiden. In Brussel wordt al gesproken over de Nederlandse aanpak, die dus bestaat uit:

- het VIP;
- het stelsel van Kenniskringen;
- een gerichte inzet van het EVF met een accent op innovatie en samenwerking.

De vraag is of de ambities en ontwikkelingen die het VIP heeft ingezet zullen doorgaan als het VIP stopt met haar activiteiten. De voorzitter van het VIP denkt en hoopt van wel. De nadruk zou dan vooral moeten liggen op de afzetketen en op samenwerking tussen vissers en tussen schakels in de keten. De focus voor 2010 ligt dan ook op innovatie in de afzetketen: het meer profileren van de sector, betrokkenheid van de visserman, kwaliteit en certificering. Daarom is zo belangrijk dat deze samenwerking én in de VIP-projecten én in de Kenniskringen plaatsvindt. Naast het beoordelen van projectvoorstellen, organiseert het VIP dit jaar nog 2 landelijke bijeenkomsten, een klankbordgroepbijeenkomst en een internationale bijeenkomst in Noorwegen, rondom het Staatsbezoek van Koningin Beatrix.

3) Presentatie Kenniskring Transitie Zuid door Richard Martens (Rabobank)

De Kenniskring Transitie Zuid is opgestart om de positie van de tongvisserij te versterken en de problemen van de Zuidelijke visserij onder de aandacht brengen. Quota blijven een belangrijk knelpunt bij de investering in nieuwe technieken en vanwege de zware, stenige bodem in de Zuid loopt een alternatief tuig als de SumWing snelle slijtage op. De focus op de afzetketen is belangrijk, maar de kennis op het gebied van duurzaamheid en innovatie in de visserij zelf zal ook moeten verbeteren.

Er zijn inmiddels zo'n 12 visserijondernemingen betrokken bij de kenniskring en ook partijen als de visserij school, visserijvereniging Zuidwest en de Rabobank. De kenniskring richt zich met name op nieuwe visserijtechnieken, duurzaamheid en imago, investeringsmogelijkheden en de overleving van discards. Belangrijkste resultaten tot nu toe zijn: de eerste SumWing in de Zuid, de rapporten over brandstofontwikkeling en de ervaringen met de SumWing en de start van het praktijknetwerk SumWing Zuid. De focus voor 2010 ligt op het verbeteren van de SumWing, het ontwikkelen van een vangstscheidingsinstallatie, het onderzoek naar discardvermijdende maatregelen en het ondernemen van de eerste stappen richting MSC.

4) Presentatie Kenniskring Slim Ondernemen door Jaap Luchies (MKB adviseurs)

De Kenniskring Slim Ondernemen richt zich op de visser als ondernemer. De focus ligt op het verbeteren van het rendement en het nemen van de juiste ondernemingsbeslissingen. Belangrijkste aandachtspunten en resultaten tot nu toe zijn: benchmarken (objectieve managementcijfers van deelnemers onderling met elkaar vergelijken om van elkaar te leren en de bedrijfsvoering te kunnen verbeteren), brandstofkostenreductie (zie ook de brandstofbrochure en het visplan), het beter vermarkten van vis door bijvoorbeeld persberichten uit te brengen, marketing en het verbeteren van het imago van de sector, MSC en het Masterplan Transitie Visserijvloot.

5) Presentatie Masterplan Transitie Visserijvloot door Auke Hoefnagel (GIBO)

De vloot verouderd, het rendement is onvoldoende, vissermannen moeten steeds meer uitgeven aan onderhoud en vernieuwing (met beperkt rendement), verduurzaming gaat langzaam, de regelgeving is over het maximale effect heen en externe bedreigingen zijn groot (brandstofprijzen en marktprijzen). Dit alles bracht Klaas-Jelle Koffeman op het idee van een radicale verandering in de visserijsector en zo ontstond in samenwerking met de Kenniskringen Slim Ondernemen en Transitie Zuid het Masterplan Transitie Visserijvloot.

Het Masterplan bestaat uit drie speerpunten, te weten radicale verduurzaming (door verandering van denken en technieken), imagoverbetering van de visserman en marktverbetering (opwaarderen van schol- en tongprijzen). Het gaat om efficiëntere schepen, nieuwe vistechnieken, duurzaamheid, rendement en ketensamenwerking. Bestaande schepen zouden kunnen worden aangewend voor visserijgebieden elders, bijvoorbeeld voor inspectie, opleiding en onderzoek in Indonesië. Het inleveren van bestaande schepen is uiteraard geen voorwaarde om mee te doen met het plan. Het doel is dat de sector deze transitie zélf kan realiseren, eventueel met steun van de overheid.

Doelstellingen Masterplan

- Nieuwe visie op duurzaam vissen in 2012-2022 (gelijk met EU visserijbeleid)
- Behoud van de visserijsector in Nederland (wat betreft kennis en werk in de sector)
- Verdienmodel: €200.000 per jaar extra aan cashflow per visserijbedrijf
- Vermindering energieverbruik met 50%
- Vermindering impact vloot met 30%
- Vermindering CO₂, NO_x, SO_x met minimaal 40%
- Vermindering aantasting ecosystemen Noordzee
- Vermindering discards
- Optimale Arbo veiligheid aan boord (transitie van nieuw materiaal)

Plan van aanpak Masterplan

Om bovenstaande doelstellingen te realiseren, zal het volgende worden aangepakt:

- Ontwikkeling toekomstbestendige visie op het ‘nieuwe vissen’ samen met stakeholders
- Ontwikkeling 2 à 3 moderne duurzame basismodellen voor Noordzeeschepen (Scheepsbouw Nederland formuleert hiervoor de uitgangspunten)
- Ontwikkeling van financieringsmogelijkheden voor transitie (o.a. reguliere bankinstellingen, particuliere investeerders, beleggings- en overheidsinstellingen)

Het plan bestaat uit verschillende fases. De pre-studie zal in mei 2010 worden afgerond. Deze fase is met name gericht op het toetsen van draagvlak voor het plan bij stakeholders en het instellen van werkgroepen per stakeholder (o.a. LNV, Vissersbond, banken, toeleveranciers en NGO's). In juni zal de 2^e fase van start gaan. Deze fase betreft een haalbaarheidsonderzoek van september 2010 tot februari 2011, waarin businesscases worden uitgewerkt en door werkgroepen zal worden gekeken naar allerlei haalbaarheidsaspecten (o.a. organisatorisch, technisch, juridisch, innovatievermogen, etc). In de 2^e fase wordt gevraagd om commitment vanuit de sector. Visserijbedrijven kunnen deelnemen voor €300 en stakeholders voor €5.000.

6) Discussie

Na afloop van de presentaties volgde een discussie op basis van de volgende vragen:

- 1) Is er noodzaak de kottervloot te vernieuwen?
- 2) Hoe is het draagvlak van het Masterplan?
- 3) Hoe moet een ecologisch en economisch verantwoorde visserijvloot eruit zien?

Conclusies

- Er is noodzaak tot vernieuwing. De huidige schepen zijn voor de langere termijn niet rendabel.
- Het vernieuwen van de vloot is een kans voor de sector om het imago te verbeteren.
- Het draagvlak zal verdeeld over Nederland zo'n 40 tot 60% zijn. Er zal waarschijnlijk meer draagvlak in Noord-Nederland zijn dan in Zuid-Nederland. Op Urk verwacht men een draagvlak van 90% in verband met de verouderde Urkse vloot.
- Alle schakels in de keten moeten meewerken, dus niet alleen vissers, en hun bemanning, verwerkers, handel, maar bijvoorbeeld ook scholen.
- De meerwaarde van dit plan voor jonge schepen is nog niet altijd duidelijk.
- De sector moet zichzelf reguleren. Investerings in innovatie en duurzaamheid moeten voldoende rendabel zijn.
- Bij een keuze voor kleine schepen is veiligheid een belangrijk aandachtspunt.
- Ecologie is een randvoorwaarde voor de economie. Zonder MSC overleeft de vloot niet.
- Vistechnieken moeten blijven ontwikkelen. Er moeten multipurpose schepen ontwikkeld worden die flexibel aan te passen zijn aan nieuwe technieken.
- Samenwerking onderling en met NGO's wordt onmisbaar. NGO's moeten vroegtijdig in het traject betrokken worden.
- Bodemberoering is onvermijdelijk, zolang we platvis willen blijven vangen.
- Op termijn zullen deelnemers aan het plan gezamenlijke voordelen ervaren ten opzichte van visserijbedrijven die niet deelnemen, bijvoorbeeld door visserijzones, MSC, gezamenlijke marketing, etc.

Volgende Klankbordgroepbijeenkomst: 11 september 2010

+++++